

UPEVNĚOVÁNÍ BOJOVÉ POHOTOVOSTI

V tomto roce bude realizována nová Směrnice pro uvádění ČSLA do bojové pohotovosti. Zpracovat takovou směrnici je jistě složitý úkol, na kterém se podílí na stupni MNO řada zkušených odborníků.

Při rozpracování této směrnice na nižších stupních velení nesmíme přistupovat mechanicky, ale s vysoce tvůrčím a aktivním přístupem. Právě u vojsk, kde máme možnost spojit teorii s praxí, musíme při realizaci této Směrnice využít všech zkušeností.

Z tohoto hlediska chci uvést několik námětů.

Bojová pohotovost je závislá na řadě činitelů, jejichž vzájemná skloubenost a vazba vytváří předpoklady pro plnění hlavního úkolu — přejít z mírové činnosti k organizovanému plnění bojového úkolu v určeném čase a prostoru a vést úspěšně bojovou činnost.

Z těchto činitelů se chci zabývat jen otázkami působení na morální a politické uvědomění a vysokou kázeň všech vojáků, rychlým a organizovaným vyvedením vojsk do prostorů rozptýlení a některými problémy zabezpečení nepřetržitého spojení.

Je reálný předpoklad, že „Směrnice pro uvádění ČSLA do bojové pohotovosti“ se budou zabývat převážně organizačními opatřeními a otázkami závislosti bojové pohotovosti na vysokém morálním a politickém uvědomění a kázni všech vojáků se budou dotýkat jen okrajově. Přitom jsme v krizovém období naší společnosti získali zkušenosti, že tento činitel má prvořadý význam a jeho nedocnění přímo ohrožuje bojeschopnost armády.

Mladí lidé, kteří přicházejí do armády, mají různé představy o svém poslání a úloze jako příslušníka ozbrojených sil. Jejich názory se před nástupem vojenské služby utvářely v závislosti na tom, v jakém pracovním prostředí žili, jak na ně působila rodina a škola. Z praxe víme, jak mnozí z nich zkresleně chápou např. nutnost pevné, uvědomělé kázně, nedoceňují poslání vojáků

z povolání, nechápou životní nutnost existence kolektivní smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci mezi socialistickými státy Evropy. Nedovedou si vysvětlit, proč na jedné straně usiluje tábor socialismu o uskutečnění mírového soužití mezi národy, o snížení nukleární výzbroje, o uskutečnění mezinárodní konference o evropské bezpečnosti a na druhé straně vynakládá úsilí o neustálé zvyšování připravenosti armád a upevňování obranyschopnosti svých zemí.

Odpověď na tyto otázky by měli mladí vojáci dostat ihned po nástupu do vojenské služby. Politické školení by v této době měli vést nejzkušenější vychovatelé—velitelé a pracovníci štábů, protože toto období seznamování s vojenskou službou a základního výcviku má mnohdy rozhodující význam pro vztah vojáka k jeho povinnostem.

V komplexu další politické přípravy příslušníků armády by pak měly být z hlediska upevňování bojové pohotovosti zvýrazněny především tyto otázky:

- třídně politické principy výstavby armády.
- vedoucí úloha KSČ;
- jednotu armády a lidu;
- internacionální hlediska při posuzování mezinárodně politických otázek.

Z uvádění vojsk do bojové pohotovosti jsme v posledních letech získali některé zkušenosti s vyčleňováním sil a prostředků předurčených k plnění bojových úkolů ihned po vyhlášení bojového poplachu. Protože normy pro dosažení bojové pohotovosti jsou dosud platné (staré) směrnice jednotné pro celý útvar, bude vhodné při aplikaci nové „Směrnice“ tento problém řešit a najít nejsprávnější řešení.

Na nižších stupních velení se ještě dosud projevují některé nejasnosti o úloze a významu vyčleňovaných operačních skupin. Tyto otázky vyvstávají nejvíce u jednotek II a III kategorie. V každém případě bude výhodné, aby nadřazený stupeň velení upřesnil a ujednotil přímo podřízeným stupňům **cíle a poslání** a z toho vyplývající konkrétní úkoly a způsob jejich plnění operačních skupin.

Předpokládám, že v nové „Směrnici“ dojde k novým pohledům na úkoly operačních skupin. Nižší stupeň velení musí však přistupovat k řešení tohoto problému pružně a cílevědomě podle konkrétních podmínek útvaru.

Velitelství svazů a svazků při stanovení poplachových prostorů a časových norem ne vždy plně respektují možnosti rozmístování vojsk a konkrétní stavebně ubytovací situaci útvarů. Komunikační situace neumožňuje např. ve všech případech určovat pro každý prapor (oddíl) samostatnou osu přesunu do poplachových prostorů. I když je v silách útvaru zvýšit počet výjezdových bran z parku, konečný efekt se ztrácí, protože jednotlivé proudy se hned po výjezdu sejdou na stejné komunikaci.

Proto zákonitě dochází k situacím, že útvary ve větších posádkách mají stanoveny rozdílné časové normy. Domnívám se, že k řešení této situace může napomoci těsnější spolupráce všech velitelů útvarů ve větších posádkách.

Stálým problémem je odvelování jednotek a skupin. I když se odvelování nevyhne, můžeme organizačními opatřeními alespoň snížit jeho nepříznivý vliv na bojovou pohotovost útvaru. Nám se osvědčuje určovat na odvelení po

omezenou dobu celé jednotky, které vyjmem z plnění úkolů bojové pohotovosti a zabezpečíme tak plnou bojeschopnost a nerušený výcvik ostatním útvarům. Po návratu z odvelení bylo by však správné určit dobu potřebnou ke sládní útvaru a k upevnění návyků vojáků při plnění úkolů bojové pohotovosti.

Velmi nepříjemné je odvelování vojáků speciálních civilních odborností. Útvar musí určit vojáky bez ohledu na jejich zařazení k jednotce i ke zbraní, čímž se ovlivňuje bojová pohotovost několika jednotek najednou — mnohdy na velmi dlouhou dobu. Zde může pomoci jen přehodnocení požadavků na odvelení v celoarmádním měřítku.

Základním opatřením při zabezpečování nepřetržité bojové pohotovosti zůstává reálně zpracované, důsledně a přesně uskutečňované bojové rozdělení na všech stupních. Postupem času se vytvořil určitý systém, který různě ovlivňovaly jednotlivé stupně velení. Vzhledem k důležitosti tohoto úkolu, bude žádoucí, aby nadřízený stupeň upřesnil svým podřízeným systém a metodu rozdělení, popřípadě stanovil i formu dokumentů a přesný řád v hlášení výsledků bojového rozdělení nadřízeným velitelským stupňům. Je třeba posoudit a určit, jaký přehled musí mít jednotlivý štáb o podřízených útvech a jednotkách, do kdy a jak hlásit výsledky bojového rozdělení a počty vyvedených sil a prostředků po dosažení pohotovosti. Přitom vezmeme v úvahu možnosti utajení předávaných zpráv zejména mezi útvarem a svazkem a vytvoříme pro to potřebné podmínky.

Řadu otázek musíme dořešit v oblasti organizačního a materiálního zabezpečení nepřetržitého spojení.

Dosavadní systém linkového spojení umožňuje pronikání signálů bojové pohotovosti buď po linii dozorčích orgánů, nebo po linii ústředí. Do doby vybudování jiného systému spojení je nutné diferencovat úkoly předávání signálů mezi dozorčí orgány a posádkové ústředny tak, aby nenarušoval činnost jeden druhému.

Zatím nepříznivě se projevuje postupné zavádění automatizace telefonního spojení. Dozorčí orgán, který má zabezpečovat uvedení svého útvaru do bojové pohotovosti, je napojen na automatickou ústřednu jako jeden z účastníků. Automatická telefonní ústředna neumožňuje spojit oběžníkem všechny dozorčí útvarů v posádce, aby mohl předat signál najednou. To značně komplikuje situaci nadřízeného dozorčího orgánu a prodlužuje dobu předání signálu zejména ve velkých posádkách. Různé zlepšovací návrhy realizované v některých posádkách jsou jen improvizací, která neodpovídá projektu ústředny.

Závažnost úkolů bojové pohotovosti by vyžadovala řešit problém spojení účelněji, např. pomocí samostatných vedení mezi dozorčími orgány, mimo mírové spojovací uzly, přes poplachové prostory, s výrazně lepší kvalitou slyšitelnosti než dosud, s odolností proti účinkům jaderných zbraní a spolu s tím vyřešit i otázku utajení hovorů. Materiální prostředky, vynakládané na údržbu a vylepšování dosavadního systému spojení, nemohou přinést potřebný efekt.

Důležitým činitelem při splnění úkolů bojové pohotovosti je vycvičenost vojsk a štábů. Této dosahujeme pravidelnými metodickými nácviky, kde vojska získávají potřebné znalosti a upevňují získané návyky.

Rozsah nácviků určuje příslušná směrnice. Metodika nácviků je tvůrčí činností každého velitele a vyžaduje značnou zkušenost a zevrubné znalosti všech úkolů, které má jednotka, útvar nebo štáb plnit. Základ tvoří nácviky v jednotkách. Nejprve je nutné vojáky naučit tomu, co mají při bojovém poplachu dělat a pak systematickým tréninkem upevňovat potřebné návyky. Této skladbě výcviku je třeba přizpůsobit počty výcvikových hodin. Vojáci postupně zvládají činnost za bojového poplachu v jednotlivých fázích, až dosáhneme výcvičnosti celé jednotky.

V dalším období se zaměříme na procvičování a upevňování získaných znalostí v jednotkách a zahájíme komplexní nácvik v celém útvaru. Tento nácvik probíhá po etapách s přestávkami pro vyhodnocení činnosti a k opakování nezládnutých úkolů.

Komplexní nácvik štábu svazku je výhodné uskutečnit bez vojsk, jen s jednotkami zabezpečujícími činnost štábů. Jde o procvičení otázek velení, průzkumu a PVO, předávání zpráv a hlášení.

Metodické nácviky v rámci posádek je výhodné organizovat až po zvládnutí úkolů bojové pohotovosti u útvarů. Při nácviku klademe důraz na sladění činnosti útvarů při vyvádění z posádky a na procvičení posádkových úkolů, na kterých se podílejí jednotlivé útvary.

Prověrky bojové pohotovosti ukazují, že stálou slabinou ve vycvičenosti vojsk je činnost v průchodištích, zabezpečení bojové činnosti a hlášení počtů vyvedených sil a prostředků. Těmto otázkám proto věnujeme zvláštní pozornost již do samého počátku výcviku jednotek.